

Österbottens välfärdsområde
Pohjanmaan hyvinvointialue

Tillämpningsdirektiv för funktions- hindersservicens anslagsbundna service

Lag om service och stöd på grund av handikapp 3.4.1987/380

Förordningen om service och stöd på grund av handikapp 18.9.1987/759

Innehållsförteckning

1 Anordningar, maskiner och apparater för dagliga funktioner	2
2 Ekonomiskt stöd för anskaffning av bil / bilstöd	3
3 Ändringsarbeten och tilläggsutrustning i bil.....	4
4 Anpassningsträning	5
6 Extra klädkostnader	5
7 Extra kostnader för specialnäring.....	6

1 Anordningar, maskiner och apparater för dagliga funktioner

Enligt handikappserviceförordningen betalas ersättning för kostnader för anskaffning av anordningar, maskiner och redskap som inte omfattas av medicinsk rehabilitering till en person med funktionsnedsättning som på grund av sin funktionsnedsättning eller sjukdom behöver dem för rörlighet, kommunikation, personliga aktiviteter i hemmet eller fritidsaktiviteter. Syftet med bidraget är att hjälpa den funktionshindrade personen att självständigt kunna utföra sina dagliga aktiviteter.

En person med funktionsnedsättning kan få ekonomiskt stöd för anskaffning av hjälpmedel, maskiner och apparater för att klara av dagliga funktioner om personen på grund av funktionsnedsättningen eller sjukdomen behöver hjälpmedel för att kunna röra på sig, kommunicera, utföra personliga aktiviteter i hemmet eller delta i fritidsverksamhet. Den sökande ska kunna påvisa i vilken omfattning det hjälpmedel eller anordning som hen ansöker om är nödvändig och oumbärlig.

Stödet är 50% av kostnader som bedöms vara skäligen. Ett ändringsarbete som krävs i en anordning, maskin eller apparat för att göra hjälpmedlet ändamålsenligt för personen med funktionsnedsättning ersätts i sin helhet. Hjälpmedlet blir den funktionshindrade personens eget. Förutom ekonomisk ersättning kan välfärdsområdet tillhandahålla anordningar, maskiner eller apparater som den funktionshindrade personen kan använda kostnadsfritt.

Ersättning för hjälpmedel, maskiner och apparater är en anslagsbunden service som personen med funktionsnedsättning inte har subjektiv rätt till. Välfärdsområdets ersättningsskyldighet gäller endast skäligen och nödvändigen kostnader. Man kan ansöka om ersättning inom ett halvår från det att kostnaderna uppstod, men det är bäst att först diskutera anskaffningen med funktionshinderservicen. Beslut om den sökandes rätt till ersättning fattas av en tjänsteman inom socialväsendet för funktionshinderservice.

När ansökan om ett hjälpmedel kommer till funktionshinderservicen reder man ut om den sökande är berättigad till hjälpmedel med stöd av förordningen om medicinsk rehabilitering. I de fall kriterierna för att få hjälpmedel via den medicinska rehabiliteringen inte uppfylls, kan man ansöka om hjälpmedel och utrustning eller nödvändigen ändringsarbeten i ett hjälpmedel med stöd av handikappservicelagen

En person med funktionsnedsättning har rätt att byta ett hjälpmedel till en nyare modell eller att skaffa en helt ny anordning. Förutsättningen för att få ersättning för byte av ett hjälpmedel är att det redskap eller den anordning som tidigare beviljats inte längre motsvarar det behov som följer av personens sjukdom eller funktionsnedsättning, att anordningens funktionsduglighet har blivit sämre eller att funktionsnedsättningen eller sjukdomen har framskridit så att anordningen inte längre lämpar sig för det ändamål den ursprungligen beviljades för.

Lagstiftningen i sig sätter inga gränser för hurudana anordningar, maskiner eller apparater som omfattas av ersättningen, med undantag för anordningar, maskiner och apparater som beviljas som medicinsk rehabilitering.

Ersättningsbara hushållsmaskiner kan vara vilka apparater som helst som är nödvändigen för att en person med funktionsnedsättning klarar sig på egen hand i hemmet. Vid beviljandet av ersättning

ska det bedömas hur ett hjälpmedel stödjer möjligheterna för en person med funktionsnedsättning att klara sig på egen hand i hemmet.

Hjälpmiddel kan behövas i samband med fritidsaktiviteter eller av annan orsak på fritiden. Handikappservicelagen kan tillämpas om en funktionsnedsättning eller sjukdom begränsar förmågan att delta i en aktivitet utan ett hjälpmedel eller anordning.

Personbil, paketbil och invalidmoped är exempel på rörelsehjälpmiddel som kan ersättas. Vid beviljandet av rörelsehjälpmiddel ska det utredas på vilket sätt det underlättar personens möjlighet att röra sig på egen hand och i vilken utsträckning det på grund av funktionsnedsättningen eller sjukdomen är nödvändigt och oundgängligt.

2 Ekonomiskt stöd för anskaffning av bil / Bilstöd

Med ekonomiskt stöd för bilansskaffning kan man få ersättning för personbil, paketbil, invalidmoped eller annat fordon som bedöms som lämpligt. Ersättning för kostnader som uppkommer vid anskaffning av bil beviljas en funktionshindrad person på basis av handikappservicelagen.

På basis av handikappservicelagen beviljas ersättning för anskaffning av bil, ändringsarbeten i bilen eller nödvändig tilläggsutrustning inom ramen för de anslag välfärdsområdet har reserverat för ändamålet. Ersättning, som anses vara skälig, beviljas enligt den funktionsnedsatta personens individuella behov och beslut fattas på basis av enskild bedömning.

En förutsättning för att stödet beviljas är att personen på grund av sin funktionsnedsättning eller sjukdom behöver ett fordon för att klara av dagliga funktioner. Behovet bör vara fortgående, dagligt eller ofta förekommande **och ersättningen riktas i huvudsak till förvärvsarbetande eller studerande.**

~~Ersättningen riktas i första hand till förvärvsarbetande eller studerande personer med funktionsnedsättning (studier som leder till examen och inte är berättigade till avgiftsfria skolresor).~~

Vidare betonas under handläggningen av ekonomiskt stöd för bilansskaffning att den funktionshindrade personen bör ha en skälig orsak (bilen motsvarar inte längre den funktionsnedsatta personens behov av att kunna förflytta sig, bilen går inte att reparera) till byte av bil, för att kriterierna för beviljande ska uppfyllas. Vid beviljande av ersättning beaktas den tid som har gått sedan senaste bilersättning beviljats. Familjens tillväxt eller byte av bil med några års mellanrum på grund av ekonomiska orsaker räknas inte som tillräckliga skäl för beviljandet av ersättningen.

En grund för beviljandet av ersättningen kan dock vara att klientens situation och funktionsförmåga har förändrats permanent på grund av funktionsnedsättningen eller sjukdomen, så att den nuvarande bilen inte längre är ändamålsenlig och ändringsarbeten i bilen inte är möjliga.

Vid uppskattningen av ersättningens belopp beaktas kundens individuella transportbehov och det rimliga inköpspriset för den bil som kunden har behov av. **Som ersättning för bilansskaffning beviljas hälften (50%) av de skäliga kostnaderna för en bil som anses lämplig för personen med funktionsnedsättning.** ersättningens belopp drar man av återbäring på bilskatt, försäkringsersättningar, bytesbilens försäljningspris / om en gammal bil inte säljs, beaktas det sannolika försäljningspriset

(skriftlig uppskattning från bilaffär), eventuella rabatter och andra stöd. Tilläggsutrustning beaktas inte.

Ansökan görs skriftligen.

Bilagor till ansökan:

- Utlåtande av en sakkunnig inom hälso- och sjukvården
- Kopia av körkortet, **om sökanden har körkort**
- Skriftlig kostnadsberäkning från bilaffär (inklusive en teknisk beskrivning av bilens utrustningsnivå och en uppskattning av den gamla bilens kreditering)
- En ergo- eller fysioterapeuts bedömning gällande behovet av tilläggsutrustning och en kostnadsberäkning
- Beslut om bilskatteåterbäring, om detta ansökts om
- Beslut om andra beviljade stöd eller ersättningar.

Ansökan kan göras på förhand innan det egentliga bilköpet eller senast 6 månader efter köpet.

3 Ändringsarbeten och tilläggsutrustning i bil

Man kan ansöka om ersättning för nödvändiga ändringsarbeten och tilläggsutrustning till bilen från funktionshinderservicen, men man måste kunna påvisa behovet ändringsarbetet. Nödvändiga ändringsarbeten är sådana tekniska lösningar, som gör det möjligt för en person med funktionsnedsättning att använda ett fordon av standardmodell. Nödvändiga ändringsarbeten och tilläggsutrustning (till exempel handstyrningsanordningar, svängbara säten, liftar, servostyrning, elspeglar, fäste för rullstol) till ett skäligt pris ersätts i sin helhet, 100%.

Till familjer med barn med funktionsnedsättning eller sjukdom prioriteras enligt funktionshinderservicens riktlinjer i första hand nödvändig tilläggsutrustning till familjens nuvarande bil, för att möjliggöra användning dagligen eller upprepade gånger i veckan. Utrustning som funnits i den gamla bilen flyttas alltid till den nya bilen om det är möjligt.

Ansökan görs skriftligen.

Bilagor till ansökan:

- Utlåtande av en sakkunnig inom hälso- och sjukvården
- En bedömning av en ergo- eller fysioterapeut gällande behovet av tilläggsutrustning
- Beslut om andra beviljade stöd eller ersättningar
- Kostnadsuppskattning

Från funktionshinderservicen är det endast möjligt att ansöka om stöd för reparation av tilläggsutrustningen, inte för reparation av bilen. Kunden ansvarar själv för service av utrustningen om hjälpmedlet är beviljat som kundens egen.

4 Anpassningsträning

Syftet med anpassningsträning är att främja en funktionshindrad persons funktionsförmåga. Till anpassningsträning hör rådgivning, handledning och träning för den funktionshindrade personen och dennes närmaste omgivning. Anpassningsträning kan förverkligas individuellt eller i grupp och vid behov även upp-
repas. Syftet med anpassningsträningen är att lära sig leva med funktionsnedsättningen eller sjukdomen i vardagen och hitta lösningar till olika praktiska utmaningar.

Anpassningsträningen ordnas i form av olika typer av kurser. Det är även möjligt att genomföra anpassningsträningen i den funktionshindrade personens hem.

Anpassningsträning, liksom funktionshinderservice i allmänhet, förutsätter alltid individuell prövning. Individuell anpassningsträning, till exempel privatundervisning, kan vara nödvändig för en person med funktionsnedsättning trots tidigare anpassningsträningsskurser.

Anpassningsträningens innehåll är inte preciserat i handikappservicelagstiftningen. Innehållet i anpassningsträningen bestäms ändamålsenligt på basis av de behov som den funktionshindrade och personerna i dennes närmaste omgivning har. Målet är ändå alltid att främja den sociala funktionsförmågan.

Den individuella eller familjeinriktade anpassningsträningens former kan bland annat vara

- undervisning som främjar kommunikation (Bliss-symboler, punktskrift, teckenspråk). Som bilaga till ansökan bör utlåtande av talterapeut bifogas.
- förbättrande av den sociala funktionsförmågan (exempelvis stöd för fritidsintressen)
- träning i sådant som gäller mänskliga relationer och sexualitet (till exempel föräldrarollen)
- färdigheter för ett självständigt liv (till exempel handledning i hur man använder offentlig service, boendeträning, handledning i rörelseförmåga).

Anpassningsträning är en anslagsbunden service. FPA ordnar även anpassningsträningsskurser som krävande medicinsk rehabilitering och rehabilitering efter prövning. Om tjänsten ordnas som medicinsk rehabilitering, beviljas servicen inte som handikappservice. Aktiviteter som är semester- eller rekreationsbetonade stöds inte som anpassningsträning i handikappservicen.

6 Extra klädkostnader

En person med funktionsnedsättning kan få ersättning för extra kostnader för kläder, om kläderna på grund av funktionsnedsättningen eller sjukdomen slits snabbare än normalt eller om hen på grund av funktionsnedsättningen inte kan använda kläder eller skor som köpes i vanlig klädaffär.

Ersättning för kläder och skor är en anslagsbunden stödåtgärd. Syftet med ersättning för kläder är att kompensera sådana kostnader som uppstår på grund av en funktionsnedsättning och som resten av befolkningen inte har. För att få ersättning för extra kostnader för kläder bör en utredning av hur funktionsnedsättningen medför att kläderna slits mer än normalt eller behovet av specialkläder lämnas in till välfärdsområdet. Den funktionshindrade personen får ersättning för skillnaden mellan kostnaderna för vanliga kläder och specialkläder. Vanligtvis betalas ersättning för kostnader för specialkläder i efterhand mot kvitton.

7 Extra kostnader för specialnäring

Enligt 19 § i handikappserviceförordningen ersätts extra kostnader för specialnäring som personen måste använda långvarigt och regelbundet. En del långtidssjuka människor är tvungna att regelbundet använda specialnäringsspreparat som medför stora kostnader för dem. Målet med lagen har varit att med hjälp av ekonomiskt stöd ersätta de extra kostnader som uppkommer för en funktionshindrad person som använder specialnäringsspreparat, om personen inte får ersättning med stöd av någon annan lag.

Specialnäring används som en viktig del i vården av ett flertal sjukdomar. Användningen av specialnäring eller –preparat samt specialnäringsspreparat överlag kan öka kostnaderna för matvaror markant. Med stöd av handikappservicelagen kan ersättning beviljas för skillnaden mellan priset för specialnäring och normala matvaror.

Ersättning för specialnäring gäller inte

- kostnader som endast grundar sig på en läkares rekommendation
- näringsämnen och preparat som kan räknas som vanliga livsmedelsartiklar.

Det ska vara ingående medicinskt utrett att specialkost eller specialnäringsspreparat är nödvändigt på grund av en funktionsnedsättning eller sjukdom. I ansökan ska personen med funktionsnedsättning beskriva hurudan specialkost och –näringsspreparat hen behöver och i vilken omfattning, samt de extra kostnaderna som uppstår.

Behovet av specialnäring bedöms alltid som enskilda fall, ingen övergripande förteckning kan göras. Utgångspunkten för bedömningen enligt § 2 i lagen om funktionshinderservice är inte personens sjukdom som sådan (sjukdomens namn), utan den begränsning som orsakas av sjukdomen i fråga. Därefter bedöms om kostnaderna för specialnäring orsakas av funktionsnedsättningen och sjukdomen och om personen är tvungen att använda specialnäringen regelbundet under en lång tid.

Ersättningen för specialnäring beviljas inom ramen för anslag. Ersättningen beviljas endast för nödvändiga extra kostnader. Vid fastställandet av ersättningens belopp beaktas skillnaden mellan kostnaden för specialnäring och kostnaden för normal mat, inklusive det ekonomiska stöd som erhållits genom de primära formerna av stöd. Ersättning för specialdietkostnader kan fås på basis av FPA:s handikappförmåner, vårdförmåner för pensionstagare och sjukförsäkringslagen. Den som har rätt till specialkost ska hänvisas till att ansöka om primära förmåner.

Som grund för beslutsfattandet kan användas till exempel statistikcentralens hemhushållsenkäter. En tolkningsnorm kan anses vara andelen utgifter för mat i utkomststödets grunddel.